

# ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum)



# ประเด็นนำเสนอ



1. การปฏิรูปหลักสูตรและการเรียนการสอน
2. สิทธิมนุษยชนศึกษาในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
3. หลักสูตรฐานสมรรถนะ



# WHY? ในการปฏิรูปการศึกษา ทำไมต้องมีการปฏิรูปหลักสูตร



หลักสูตร เป็นเป้าหมายคุณภาพผู้เรียน และเป็นกรอบในการดำเนินการจัดการศึกษาทั้งระบบ กำกับให้บุคคลและหน่วยงานดำเนินการให้ไปสู่เป้าหมายที่กำหนด



หลักสูตรที่คาดหวัง

Intended Curriculum

หลักสูตรแบบทางการ  
(Formal/written Curriculum)

เป็นหลักสูตรที่กำหนดเป้าหมายสิ่งที่ผู้เรียนควรรู้ปฏิบัติ และคุณค่าที่ควรจะเป็น



หลักสูตรที่นำไปใช้

Implemented Curriculum

หลักสูตรระดับปฏิบัติการ  
(Operational Curriculum)

เป็นหลักสูตรที่ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ของครูแต่ละคน



หลักสูตรระดับ  
การจัดการเรียนการสอน  
(Taught Curriculum)

เป็นหลักสูตรที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ของคุณครูแต่ละคน



หลักสูตรที่ประเมิน

Assessed Curriculum

หลักสูตรระดับการวัด  
ประเมินผล  
(Assessed curriculum)

เป็นหลักสูตรของการวัดและประเมินผลสิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน



หลักสูตรที่ผู้เรียน  
เกิดการเรียนรู้จริง

Attained Curriculum

หลักสูตรระดับผู้เรียน  
(Learned Curriculum)

เป็นสมรรถนะ ความรู้ ทักษะคุณค่า ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

ประเภท/แบบต่าง ๆ  
ของหลักสูตร  
Type of Curriculum



- SUBJECT/CONTENT-BASED CURRICULUM
- BROAEDFIELD-BASED CURRICULUM
- INTERRATED-BASED CURRICULUM
- PROCESS-BASED CURRICULUM
- CONCEPT-BASED CURRICULUM
- OUTCOME-BASED CURRICULUM
- **STANDARDS-BASED CURRICULUM**
- **COMPETENCY-BASED CURRICULUM**



Subject / Content -Based Curriculum

หลักสูตรประถมศึกษา 2503



Broadfield - Based Curriculum

หลักสูตรประถมศึกษา 2521



Standards - Based Curriculum

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544



Broadfield - Based Curriculum

หลักสูตรประถมศึกษา 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533)



Standards - Based Curriculum

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551

Competency - Based Curriculum

หลักสูตรฐานสมรรถนะ



## พัฒนาการ ของหลักสูตร



- หลักสูตรประถมศึกษา ๒๕๐๓ (Subject / Content -Based Curriculum)  
> เน้นเนื้อหา , ครูถ่ายทอดความรู้ และเรียนจดจำนำไปสอบ และเน้น  
คุณธรรม จริยธรรม

- หลักสูตรประถมศึกษา ๒๕๒๑ (Broadfield - Based Curriculum)  
และ หลักสูตรประถมศึกษา ๒๕๒๑ (ฉบับปรับปรุง ๒๕๓๓)  
> เน้นเนื้อหา , ครูถ่ายทอดความรู้ และเน้นเนื้อหา ฝึกทักษะและส่งเสริม  
ด้านคุณธรรม จริยธรรม



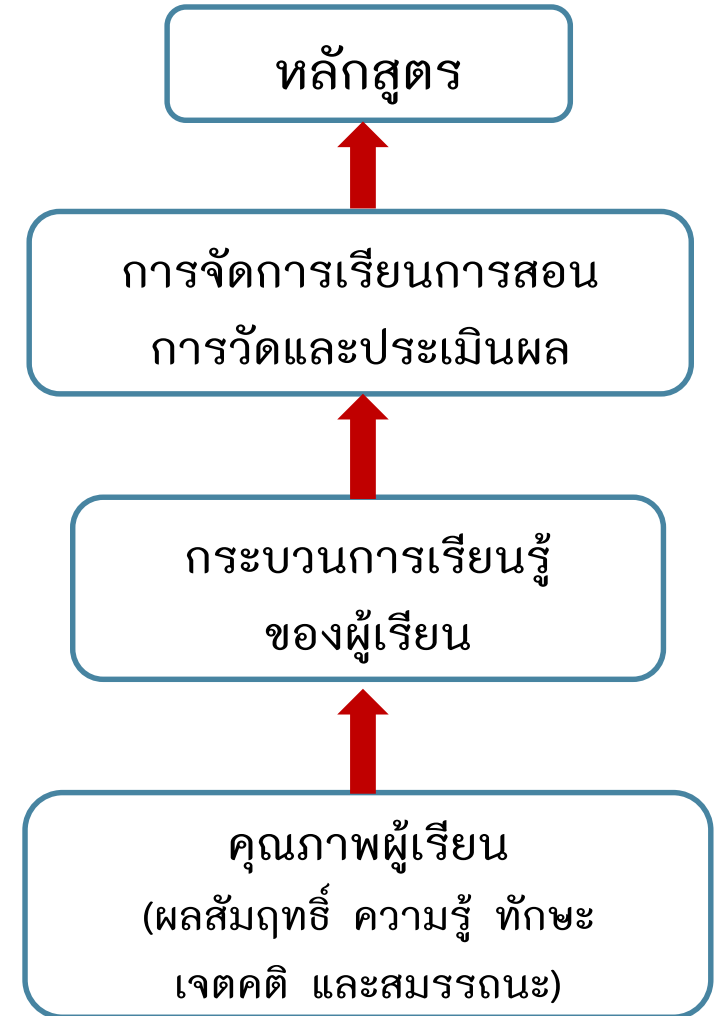
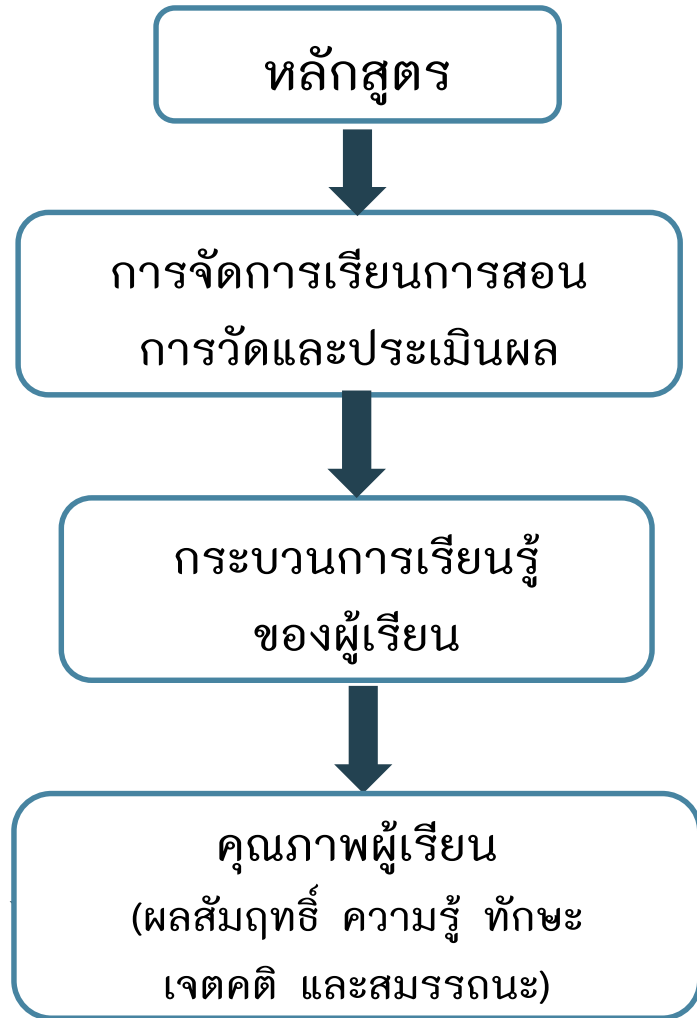
- หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.๒๕๔๔ (Standards - Based Curriculum)  
และ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.๒๕๕๑  
> กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เน้นเนื้อหา ("What student should know and be able to do")  
และมีหลักสูตรสถานศึกษา



- หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency - Based Curriculum)  
> เน้นสมรรถนะ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

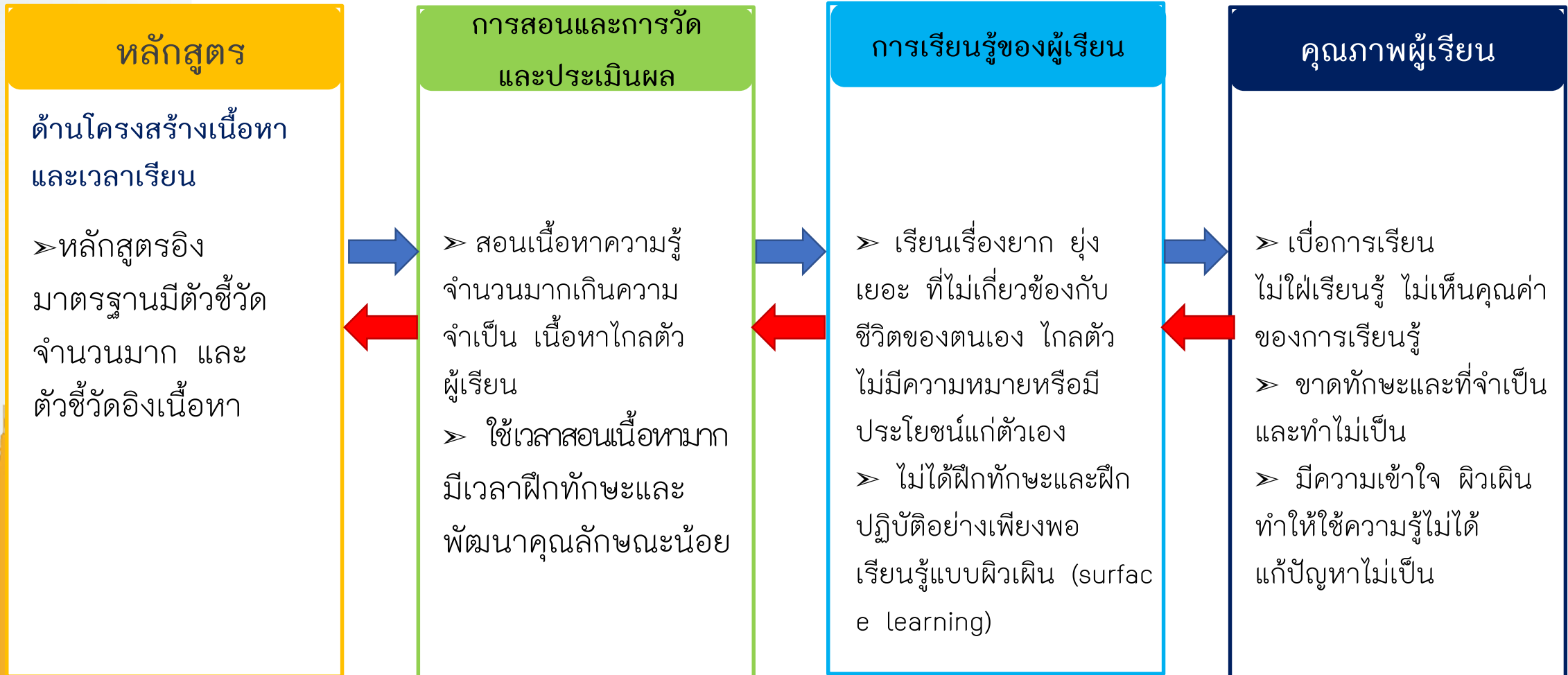


# การวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นจากหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

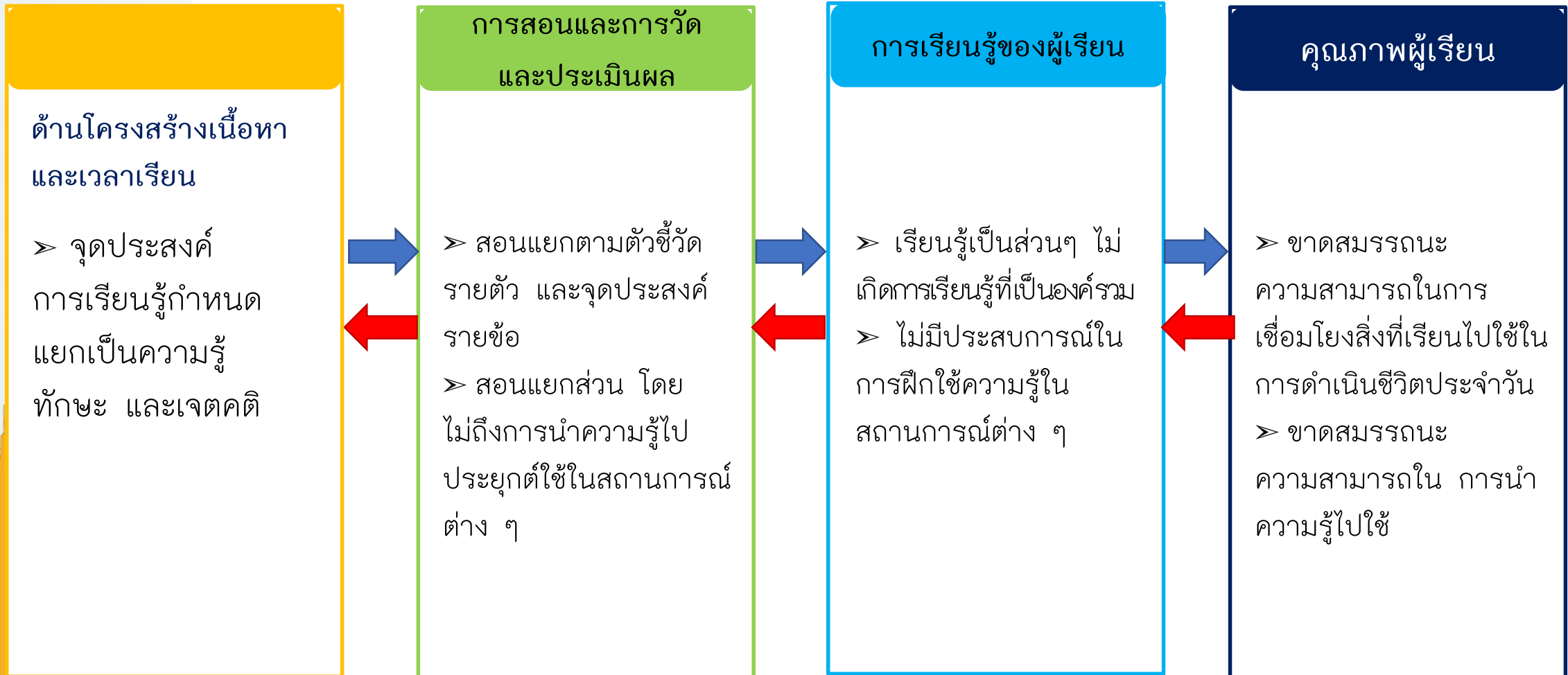




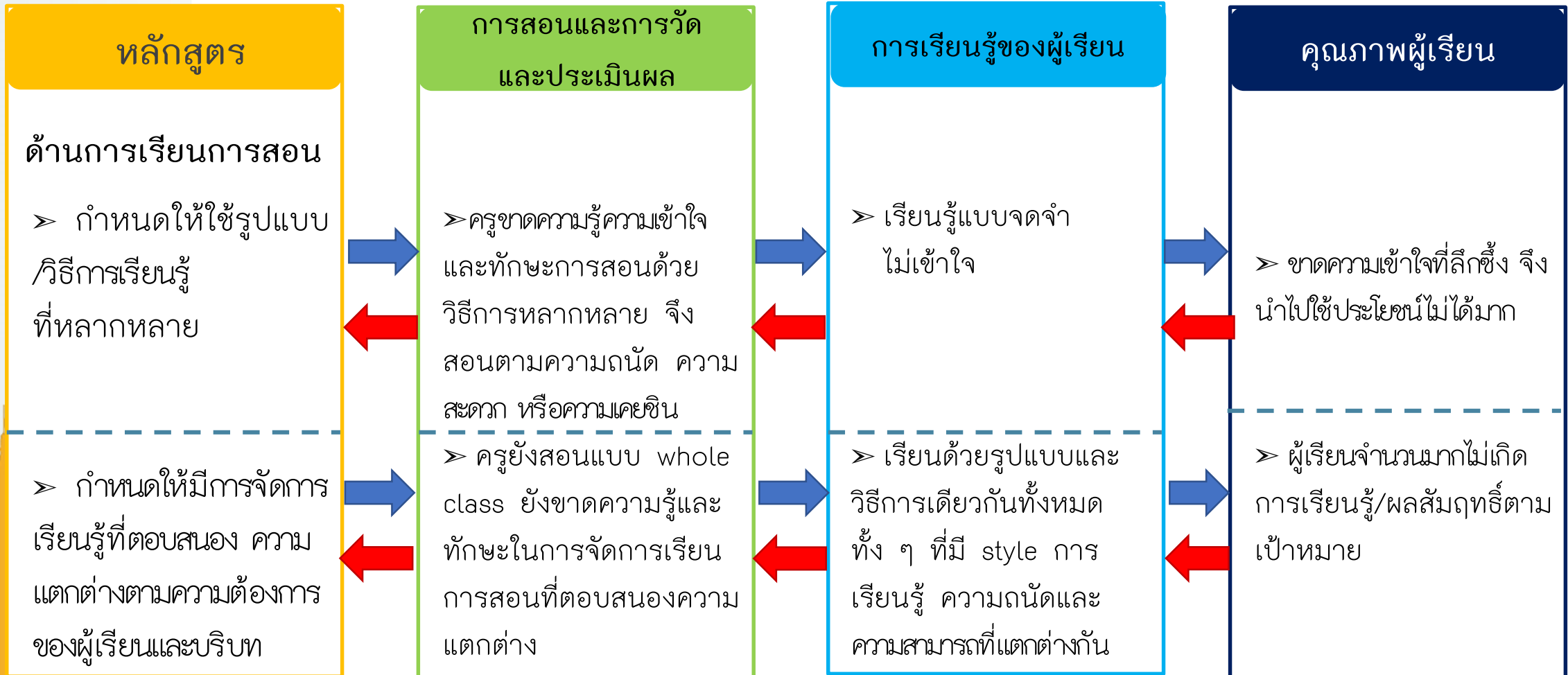
ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตร การสอน และการวัดประเมินผล  
การเรียนรู้ของผู้เรียน และคุณภาพผู้เรียน



ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตร การสอน และการวัดประเมินผล  
การเรียนรู้ของผู้เรียน และคุณภาพผู้เรียน



ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตร การสอน และการวัดประเมินผล  
การเรียนรู้ของผู้เรียน และคุณภาพผู้เรียน

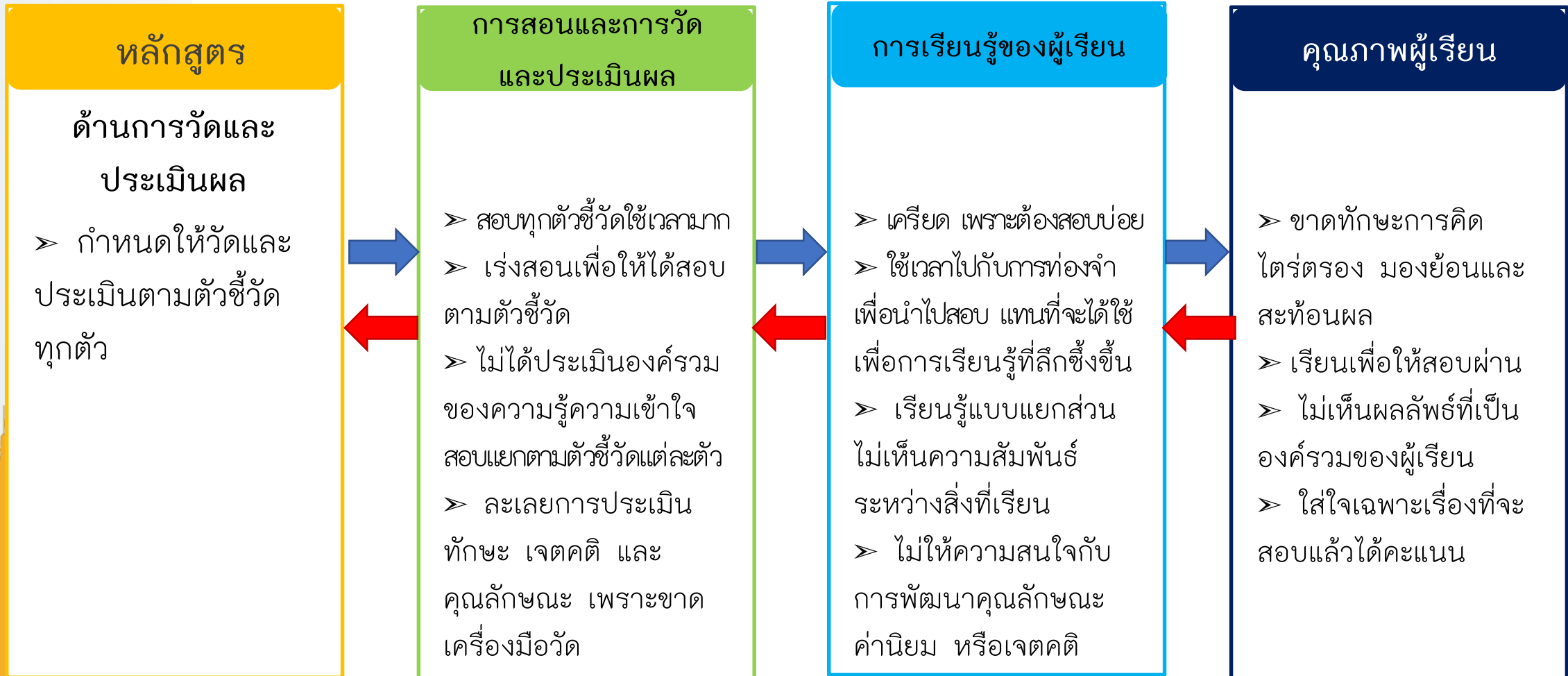


ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตร การสอน และการวัดประเมินผล  
การเรียนรู้ของผู้เรียน และคุณภาพผู้เรียน





# ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตร การสอน และการวัดประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียน และคุณภาพผู้เรียน



## ลักษณะเด่น ของปัญหา

> ผู้เรียนขาดความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่ตนได้เรียนรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต

# อะไรเป็นทางเลือกที่น่าจะเหมาะสมกับประเทศไทย

## หลักสูตรฐานสมรรถนะ

มีคุณสมบัติที่ตอบโจทย์ปัญหาของเด็กไทย

เอื้อต่อการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกให้ความสำคัญและบรรจุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา

เป็นทางเลือกของประเทศต่าง ๆ จำนวนมากที่มีปัญหา และความต้องการใกล้เคียงกับประเทศไทย เช่น แคนาดา สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย รัสเซีย เม็กซิโก โปรตุเกส เอสโตเนีย คูเวต เคนยา ราวันดา สิงคโปร์ และเกาหลีใต้

ผลจากการวิจัยนำร่องใน “โครงการวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะหลักผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น” ที่สนับสนุนโดยคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

แนวคิดสำคัญ

สิทธิมนุษยชนศึกษา



การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมี  
ความเป็นพลเมืองที่เคารพสิทธิ์  
ผู้อื่น เข้าใจเรื่องศักดิ์ศรีความ  
เป็นมนุษย์ สิทธิมนุษยชน ความ  
เสมอภาค สิทธิเสรีภาพ



# แนวคิดสำคัญ สิทธิมนุษยชนศึกษา



1 ความรู้ (Knowledge)

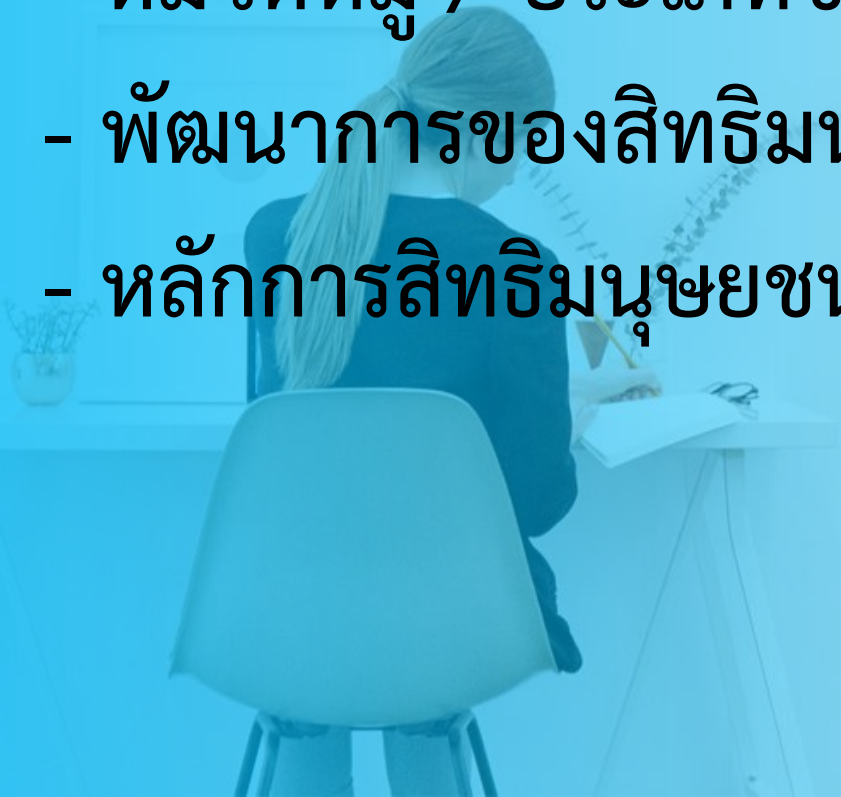
2 ทักษะ (Skills)

3 คุณค่า/ทัศนคติ  
(Values/Attitude)



## ๑) ความรู้ (Knowledge)

- มาตรฐานและกลไกสิทธิมนุษยชน  
(ระดับสากล ภูมิภาค ระดับชาติ)
- หมวดหมู่ / ประเภทของสิทธิมนุษยชน
- พัฒนาการของสิทธิมนุษยชน (แนวคิด ปรัชญา กฎหมาย)
- หลักการสิทธิมนุษยชน



## ๒) ทักษะ (Skills)

### ๒.๑) ด้านการวิเคราะห์ (Analytical skills)

- นำความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนไปใช้
- แยกแยะระหว่างการละเมิดสิทธิและการกระทำผิด

#### ทางอาญา

- แยกแยะระหว่างข้อเท็จจริงและความคิดเห็น.
- ตระหนักถึงอคติของตนเองและผู้อื่น



## ๒) ทักษะ (Skills)

### ๒.๒) ด้านการปฏิสัมพันธ์ (Interactive skills)

- การฟังอย่างตื่นตัว (Active listening) ฟังโดยรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งที่เกิดขึ้น
- การเคารพมุมมองที่แตกต่าง  
(Respect different points of view)
- การแสดงความคิดเห็นของตนเอง (Express own opinions)
- การร่วมมือกันในการทำงานกลุ่ม (Cooperate in group work)





## ๒.๓) คุณค่า / ทักษะ (Values / Attitudes)



- การเคารพตนเองและผู้อื่น
- การให้คุณค่ากับความแตกต่างหลากหลาย
- การสร้างความรู้และการตระหนักรู้แห่งตน (Building self – knowledge and self - awareness)
- รับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองและมีความรับผิดชอบต่อสังคม
- มีความมั่นใจในบทบาทและความสามารถของตนต่อการสร้างเสริม

### สิทธิมนุษยชน

- ประเมินและเข้าใจเจตนาของผู้อื่นได้
- มีความสนใจใฝ่รู้ และทัศนคติที่เปิดกว้าง
- มีความเข้าใจ (Empathy) และความตั้งใจที่จะสนับสนุนผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิ

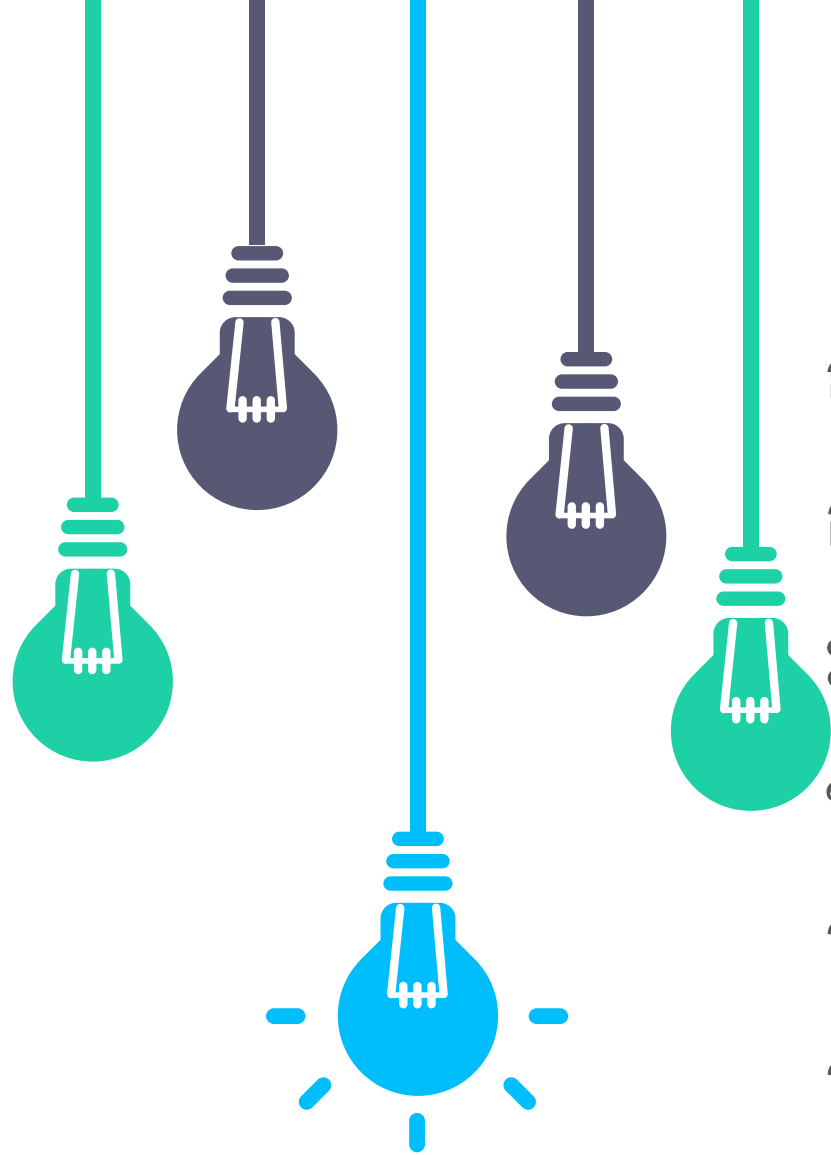


# สิทธิมนุษยชนในหลักสูตร

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน ได้ระบุเนื้อหาสำคัญไว้ในกลุ่มสาระ  
การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดังนี้





## สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่  
ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรง  
รักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่  
ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๒	๔. เคารพในสิทธิ เสรีภาพของผู้อื่น	สิทธิส่วนบุคคล เช่น - สิทธิแสดงความคิดเห็น - สิทธิเสรีภาพในร่างกาย - สิทธิในทรัพย์สิน



ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๔	๓.วิเคราะห์สิทธิพื้นฐานที่เด็กทุกคนพึงได้รับตามกฎหมาย	สิทธิพื้นฐานของเด็ก เช่น สิทธิที่จะมีชีวิต สิทธิที่จะได้รับการปกป้อง สิทธิที่จะได้รับการพัฒนาสิทธิที่จะมีส่วนร่วม



ชั้น

ตัวชี้วัด

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

ป.๕

๑. ยกตัวอย่างและปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี

- สถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ หน้าที่ของพลเมืองดีเช่น เคารพ เติบโตชนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ปฏิบัติตามกฎหมาย

- คุณลักษณะของพลเมืองดี เช่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีความรับผิดชอบเสียสละ



ป.๕

๒. เสนอวิธีการปกป้องคุ้มครอง  
ตนเองหรือผู้อื่นจากการละเมิด  
สิทธิเด็ก

- เหตุการณ์ที่ละเมิดสิทธิเด็กใน  
สังคมไทย

- แนวทางการปกป้องคุ้มครอง  
ตนเองหรือผู้อื่นจาก การ  
ละเมิดสิทธิเด็ก

- การปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็กใน  
สังคมไทย

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
------	-----------	------------------------

ม.๑	๑. ปฏิบัติตามกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของบุคคล	<ul style="list-style-type: none"> <li>● กฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของบุคคล               <ul style="list-style-type: none"> <li>- กฎหมายการคุ้มครองเด็ก</li> <li>- กฎหมายการศึกษา</li> <li>- กฎหมายการคุ้มครองผู้บริโภค</li> <li>- กฎหมายลิขสิทธิ์</li> </ul> </li> <li>● ประโยชน์ของการปฏิบัติตามกฎหมายการคุ้มครองสิทธิของบุคคล</li> </ul>
-----	---	--

	๔. แสดงออกถึงการเคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่น	<ul style="list-style-type: none"> <li>- วิธีปฏิบัติตนในการเคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่น</li> <li>- ผลที่ได้จากการเคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่น</li> </ul>
--	--	--

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๒	๒. เห็นคุณค่าในการปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	<ul style="list-style-type: none"> <li>● สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย</li> <li>● แนวทางส่งเสริมให้ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย</li> </ul>



ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๓	๒. มีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน	<ul style="list-style-type: none"> <li>● ความหมายและความสำคัญของสิทธิมนุษยชน</li> <li>● การมีส่วนร่วมคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยตามวาระและโอกาสที่เหมาะสม</li> </ul>



ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๔ - ๖	๓. ปฏิบัติตนและมีส่วนร่วม สนับสนุนให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติเพื่อเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก	<ul style="list-style-type: none"> <li>● คุณลักษณะพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก เช่น <ul style="list-style-type: none"> <li>- เคารพกฎหมาย และกติกาสังคม</li> <li>- เคารพสิทธิ เสรีภาพของตนเองและบุคคลอื่น</li> <li>- มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น</li> <li>- มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม ชุมชนประเทศชาติและสังคม</li> <li>- เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง</li> <li>- มีส่วนร่วมในการป้องกัน แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง สิ่งแวดล้อม</li> <li>- มีคุณธรรมจริยธรรมใช้เป็นตัวกำหนดความคิด</li> </ul> </li> </ul>

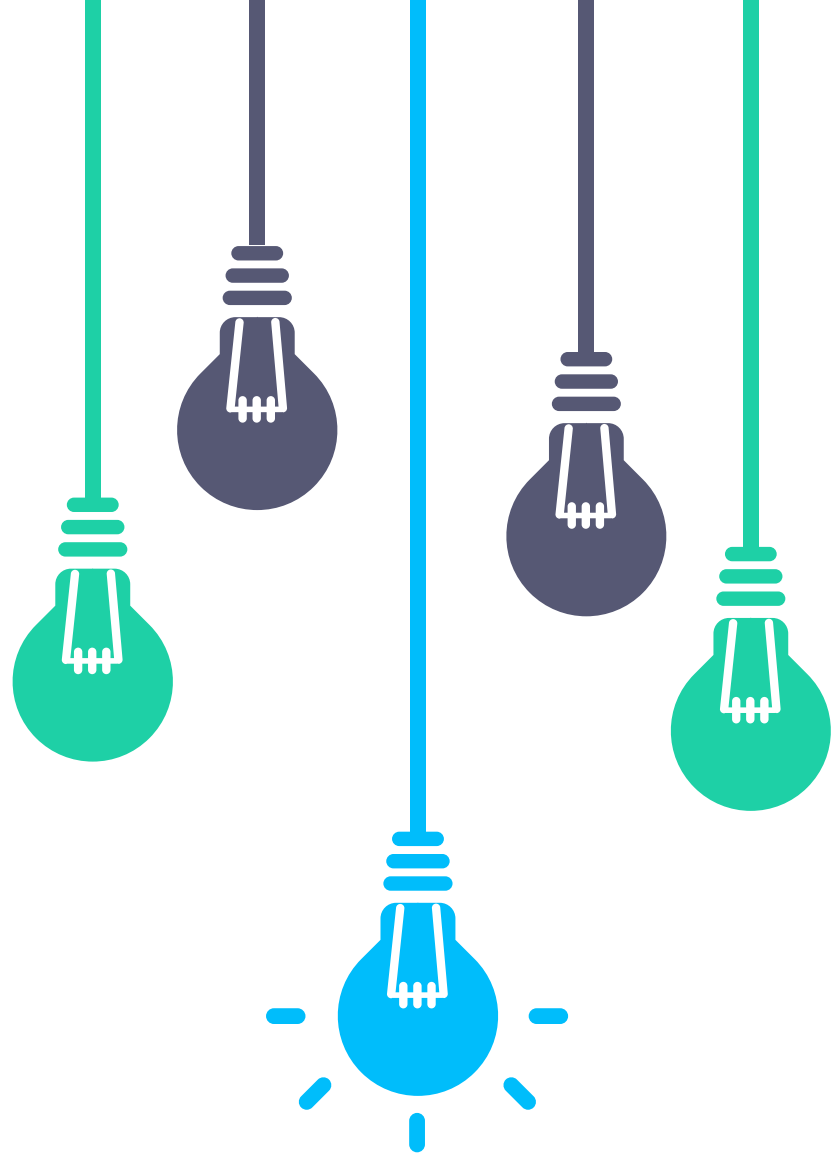




๔. ประเมินสถานการณ์  
สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย และเสนอแนวทาง  
พัฒนา

ม.๔ - ๖

- ความหมาย ความสำคัญ แนวคิดและหลักการของสิทธิมนุษยชน
- บทบาทขององค์กรระหว่างประเทศในเวทีโลกที่มีผลต่อประเทศไทย
- สาระสำคัญของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
- บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
- ปัญหาสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยและแนวทางแก้ปัญหาและพัฒนา



## สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมือง  
การปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและ  
ดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย  
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๑	๒. ระบุบทบาท สิทธิ หน้าที่ของตนเองในครอบครัวและโรงเรียน	<ul style="list-style-type: none"> <li>● ความหมายและความแตกต่างของอำนาจตามบทบาทสิทธิ หน้าที่ในครอบครัวและโรงเรียน</li> <li>● การใช้อำนาจในครอบครัวตามบทบาท สิทธิ หน้าที่</li> </ul>
ป.๓	๑. ระบุบทบาทหน้าที่ของสมาชิกของชุมชนในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตามกระบวนการประชาธิปไตย	<ul style="list-style-type: none"> <li>● บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในชุมชน</li> <li>● การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตามกระบวนการประชาธิปไตย</li> </ul>







ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๖	๒. มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่นและประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> <li>● กิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่น และประเทศ</li> </ul>
	๓. อภิปรายบทบาท ความสำคัญในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย	<ul style="list-style-type: none"> <li>● การมีส่วนในการออกกฎหมาย ระเบียบ กติกา การเลือกตั้ง</li> <li>● สอดส่องดูแลผู้มีพฤติกรรมกระทำความผิด การเลือกตั้งและแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ</li> <li>● ตรวจสอบคุณสมบัติ</li> <li>● การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย</li> </ul>



ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
<b>ม.๑</b>	๓. ปฏิบัติตนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับตนเอง	<ul style="list-style-type: none"><li>● การปฏิบัติตนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน เกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่</li></ul>



ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๒	๑. อธิบายกระบวนการในการ ตรากฎหมาย	<ul style="list-style-type: none"><li>● กระบวนการในการตรากฎหมาย<ul style="list-style-type: none"><li>- ผู้มีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย</li><li>- ขั้นตอนการตรากฎหมาย</li><li>- การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการ ตรากฎหมาย</li></ul></li></ul>



ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๓	<p>๓. วิเคราะห์รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันในมาตราต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมและการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>● บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในมาตราต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วม และ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ</li> <li>● อำนาจหน้าที่ของรัฐบาล</li> <li>● บทบาทสำคัญของรัฐบาลในการบริหารราชการแผ่นดิน</li> <li>● ความจำเป็นในการมีรัฐบาลตามระบอบประชาธิปไตย</li> </ul>

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4-6	๔. เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ	<ul style="list-style-type: none"> <li>● การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น การตรวจสอบโดยองค์กรอิสระ การตรวจสอบโดยประชาชน</li> </ul>





A stack of several books is shown on the left side of the image. The top book is open, revealing its pages. The books are stacked vertically, with the top book's pages fanned out. The background is a light, neutral color with a subtle circular gradient on the left side.

หลักสูตรฐานสมรรถนะ

(Competency-Based Curriculum)

What the world cares about is not what you know, but what you can Do with what you know. And that is a completely different education problem.

โลกไม่ได้สนใจว่า “คุณรู้อะไร” แต่สนใจว่า  
“คุณสามารถทำอะไรได้กับสิ่งที่คุณรู้”



เวที TED Talk ๒๐๑๒ โดย Tony Wagner

Harvard Innovation

# COMPETENCY BASED EDUCATION

A SHIFT FROM  
KNOWLEDGE TO ACTION

## THE CONCEPTUAL FRAMEWORK OF “COMPETENCY”

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับ “สมรรถนะ”

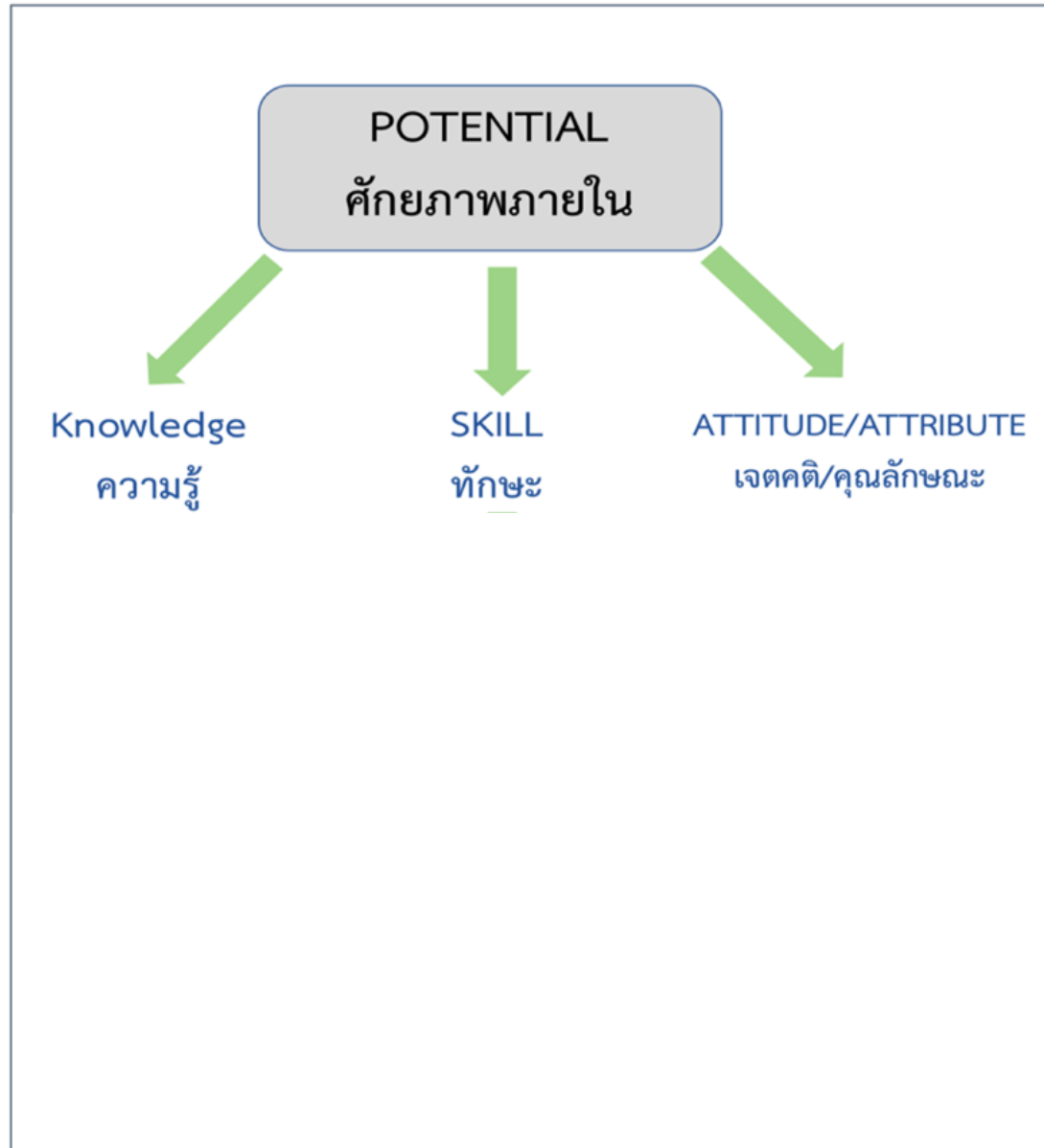
POTENTIAL

ศักยภาพภายใน



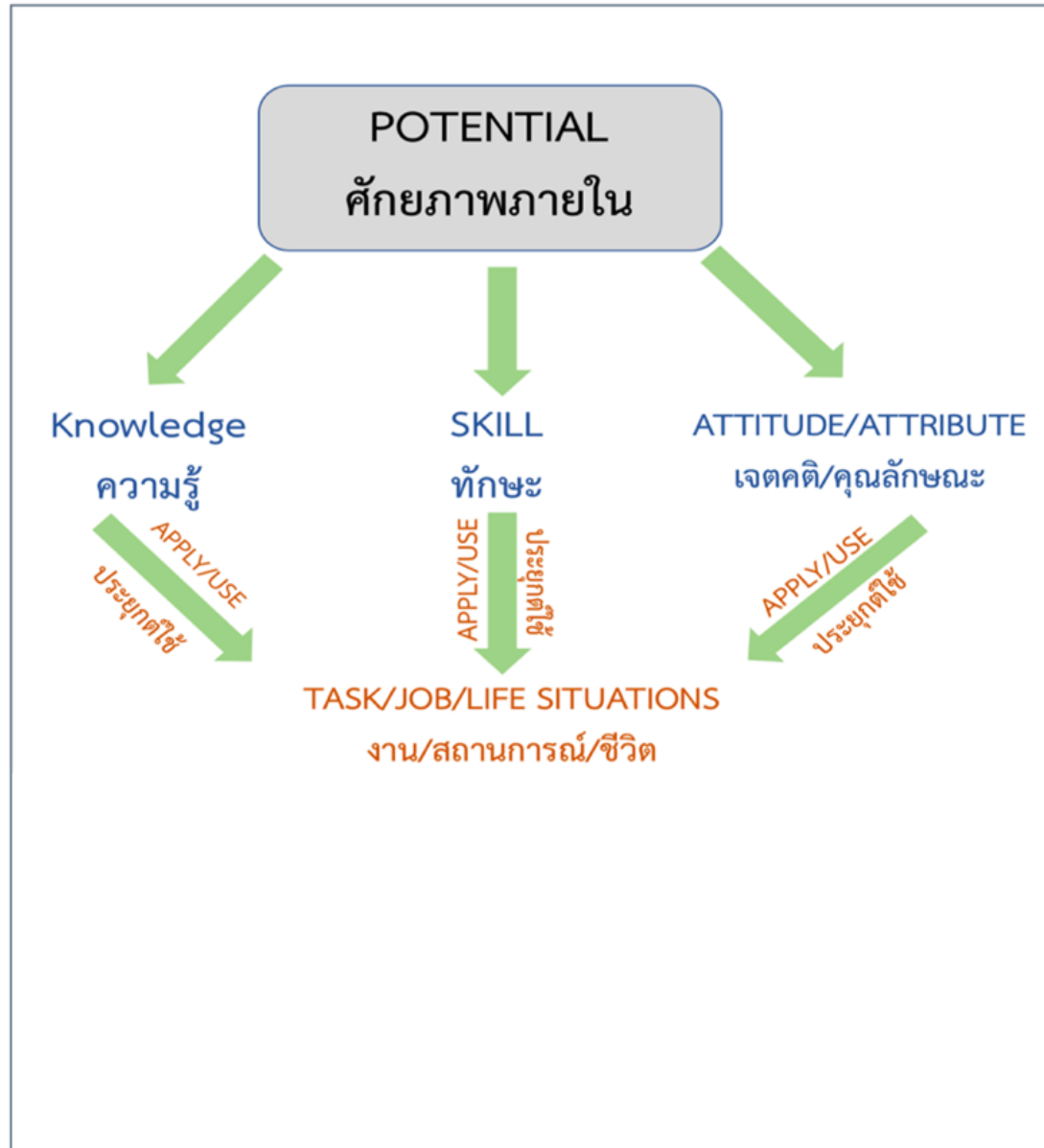
## THE CONCEPTUAL FRAMEWORK OF “COMPETENCY”

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับ “สมรรถนะ”



# THE CONCEPTUAL FRAMEWORK OF “COMPETENCY”

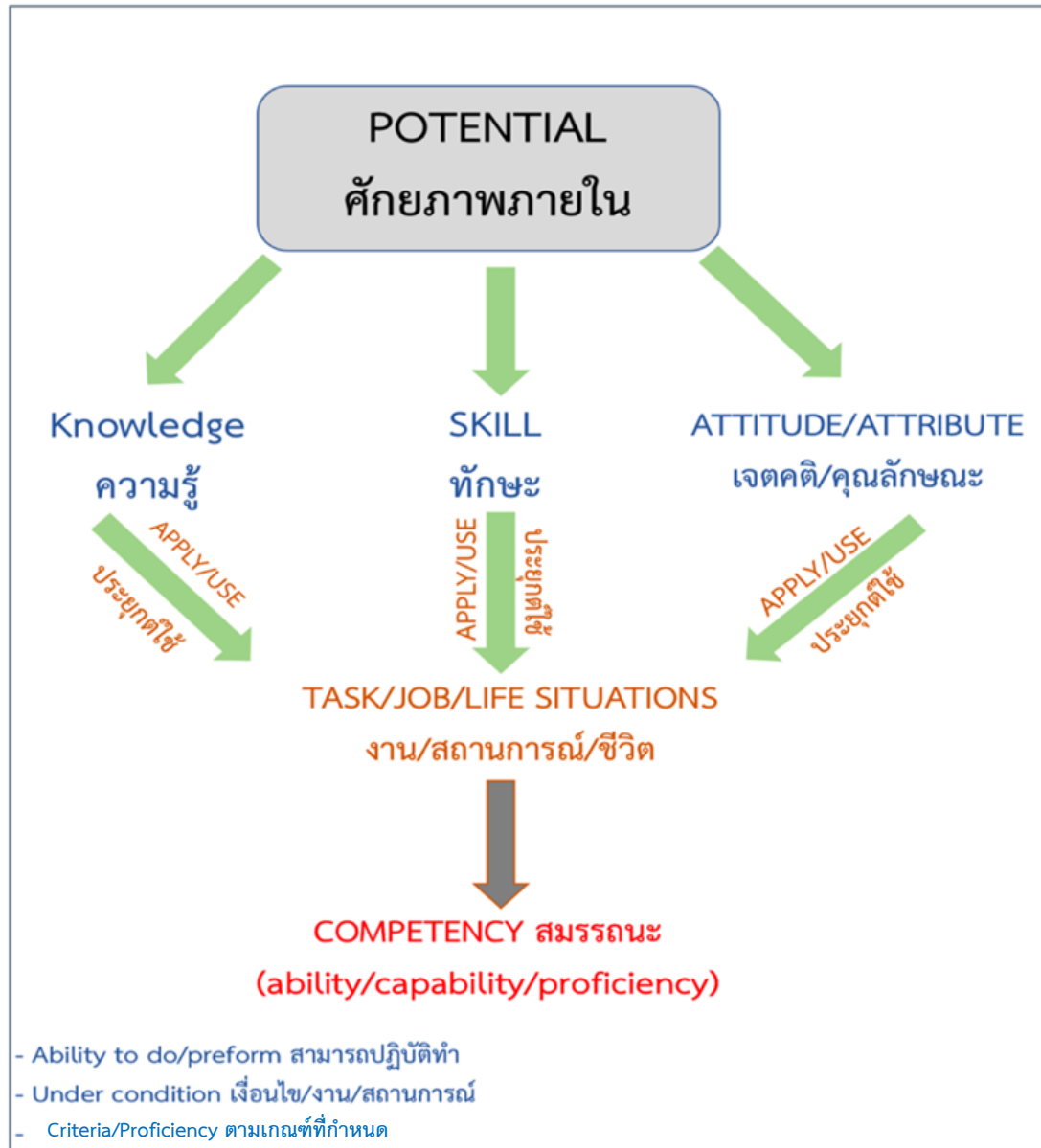
กรอบแนวคิดเกี่ยวกับ “สมรรถนะ”





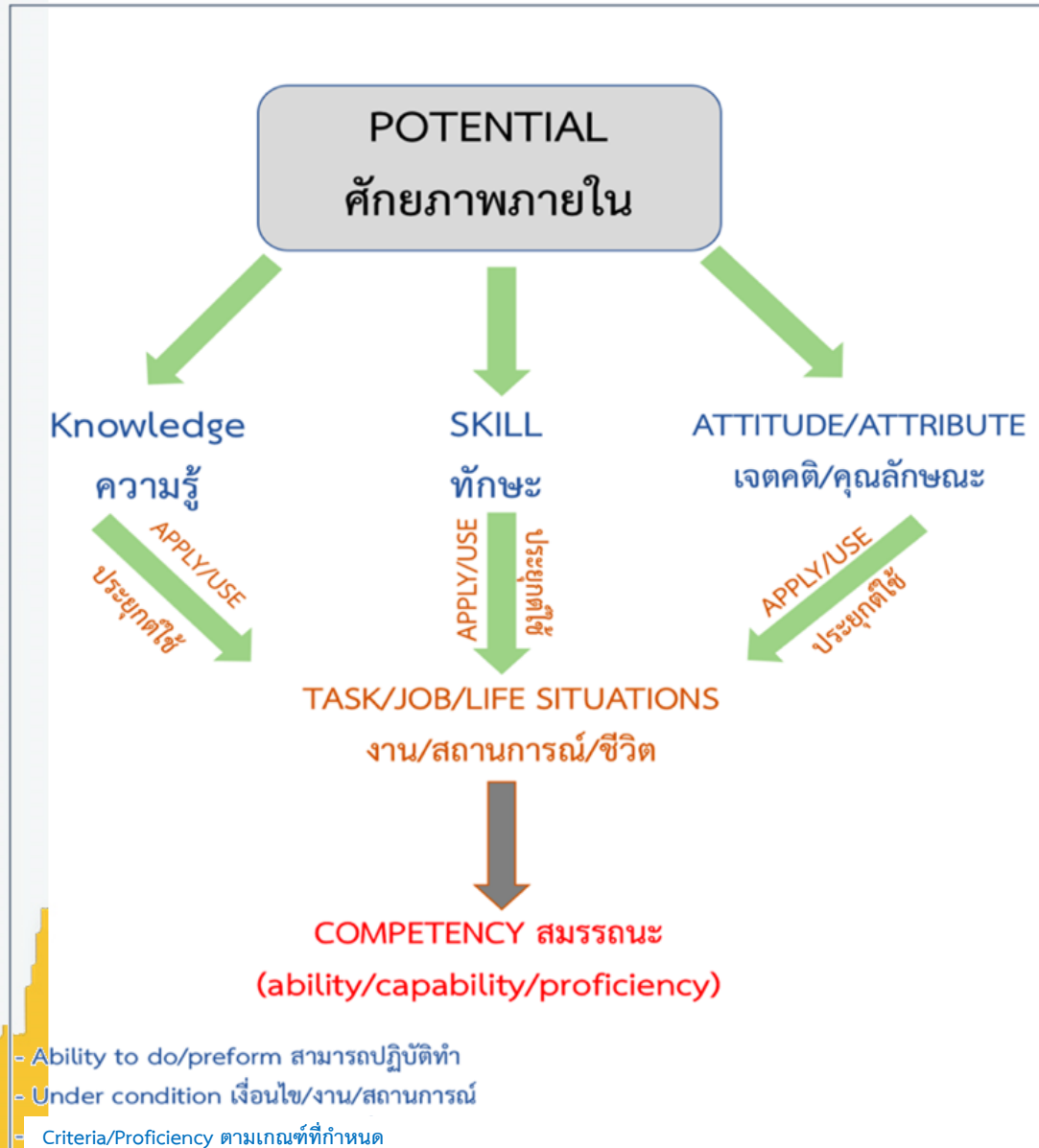
# THE CONCEPTUAL FRAMEWORK OF “COMPETENCY”

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับ “สมรรถนะ”



# THE CONCEPTUAL FRAMEWORK OF “COMPETENCY”

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับ “สมรรถนะ”



## สรุปได้ว่า

สมรรถนะเป็นความสามารถของบุคคลในการใช้ความรู้ ทักษะเจตคติ และคุณลักษณะที่ตนมีอยู่ในการทำงาน หรือการแก้ปัญหาต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จในระดับใด ระดับหนึ่ง

สมรรถนะ แสดงออกทางพฤติกรรม การปฏิบัติที่สามารถวัดและประเมินผลได้

สมรรถนะจึงเป็นผลรวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะและความสามารถอื่น ๆ ที่ช่วยให้บุคคล หรือกลุ่มบุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน

## ความหมายของสมรรถนะ

สมรรถนะ เป็นความสามารถที่แสดงออกทางพฤติกรรมและการกระทำในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานให้สำเร็จ โดยประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่างๆ ที่ตนมีให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของสังคม และวัฒนธรรมในสถานการณ์ที่หลากหลาย

(ราชบัณฑิตยสภา)



ความรู้

- การประยุกต์ใช้
- Apply/use



ทักษะ

- การประยุกต์ใช้
- Apply/use



เจตคติ/  
คุณลักษณะ

- การประยุกต์ใช้
- Apply/use

การใช้ในงาน  
ต่าง ๆ

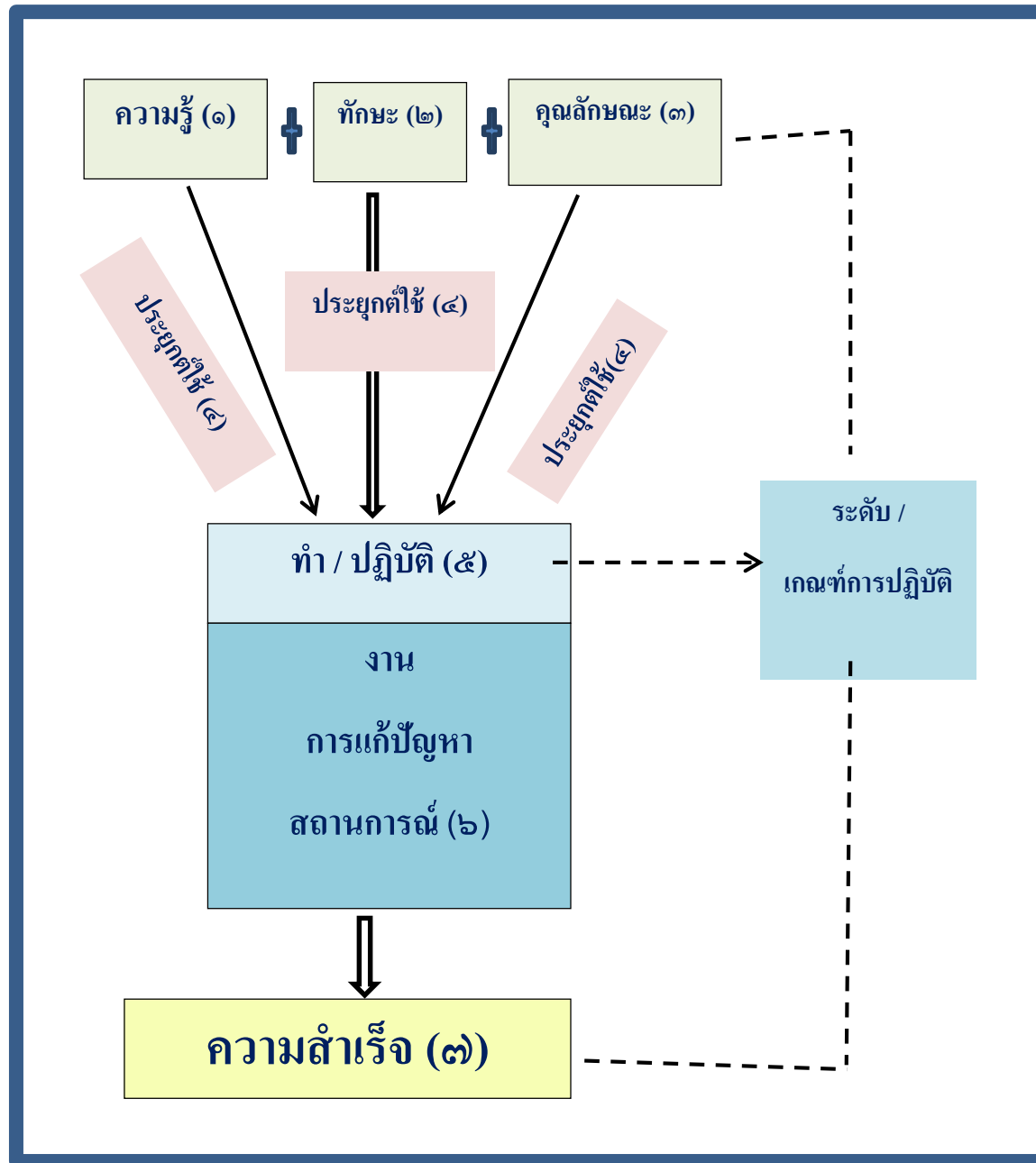
สถานการณ์  
ใหม่ ๆ

การแก้ปัญหา  
ใน  
ชีวิตประจำวัน



## องค์ประกอบสำคัญ ๗ ประการ ของสมรรถนะ

- .....
- ๑) ความรู้ (Knowledge)
  - ๒) ทักษะ (Skill)
  - ๓) คุณลักษณะ / เจตคติ  
(Attribute / Attitude)
  - ๔) การประยุกต์ใช้  
(Application)
  - ๕) การกระทำ / การปฏิบัติ  
(Performance)
  - ๖) งานและสถานการณ์ต่างๆ  
(Tasks / Jobs / Situations)
  - ๗) ผลสำเร็จ ตามเกณฑ์ที่กำหนด  
(Success)



## อะไรไม่ใช่.....สมรรถนะ

คนมีความรู้ แต่ไม่ใช้ความรู้  
หรือไม่สามารถใช้ความรู้ ใน  
สถานการณ์ต่าง ๆ ยังไม่ถือว่าเป็น  
สมรรถนะ

เช่น ผู้มีความรู้ภาษาอังกฤษ  
แต่ไม่สามารถพูดคุยกับ  
ชาวต่างชาติได้

คนมีทักษะ แต่ไม่นำทักษะนั้น  
มาใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ก็ยังไม่  
ถือว่าเป็นสมรรถนะ

เช่น มีทักษะการอ่าน เขียน ฟัง พูด  
สอบผ่านการทดสอบ แต่ไม่กล้า  
สื่อสารกับชาวต่างชาติ

คนมีเจตคติที่ดี แต่ไม่นำมาใช้ใน  
สถานการณ์ต่าง ๆ ถือว่ายังไม่มีสมรรถนะ  
เช่น ชอบภาษาอังกฤษ มีเจตคติที่ดีต่อ  
ภาษาอังกฤษ แต่ไม่ยอมพูดสื่อสารกับ  
ชาวต่างชาติ



# อะไรเป็นสมรรถนะ ?

- ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะแต่ละอย่าง หากยังไม่ได้นำไปประยุกต์ใช้ ในงานและสถานการณ์ต่าง ๆ ยังไม่ใช้สมรรถนะ
- ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะแต่ละอย่าง หากได้นำไปประยุกต์ใช้ ในงานและสถานการณ์ต่าง ๆ จนเกิดผลลัพธ์หรือความสำเร็จตามต้องการ ถือเป็นส่วนหนึ่งของสมรรถนะ
- ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่บุคคลได้เรียนรู้แล้ว หรือมีอยู่หาก ได้นำไปประยุกต์ใช้ร่วมกันจนเกิดความสำเร็จตามต้องการ นับเป็นสมรรถนะ

## ความแตกต่างระหว่างสมรรถนะกับทักษะ (๑)

**สมรรถนะ**เป็นความสามารถในการปฏิบัติงานใดๆ ได้สำเร็จ ส่วน**ทักษะ** ก็เป็นความสามารถในการทำสิ่งหนึ่งได้ดีในระดับใดระดับหนึ่ง ทั้ง ๒ คำเป็นคำที่แสดงถึงพฤติกรรมกระทำหรือการปฏิบัติเหมือนกัน

โดยทั่วไปจึงมักมีการใช้คำว่าทักษะ (skills) และสมรรถนะ (competency) ควบคู่กัน หรือสลับกันอยู่บ่อยๆ



## ความแตกต่างระหว่างสมรรถนะกับทักษะ (๒)

### อย่างไรก็ตาม

แม้จะดูเหมือนกัน แต่สมรรถนะจะเป็นทักษะ หรือ ความรู้ที่นำไปสู่การกระทำหรือการปฏิบัติที่ดีกว่า โดดเด่นกว่า ทักษะ

Competencies refer to skills or knowledge that lead to superior performance.

(<https://talentguard.com>)





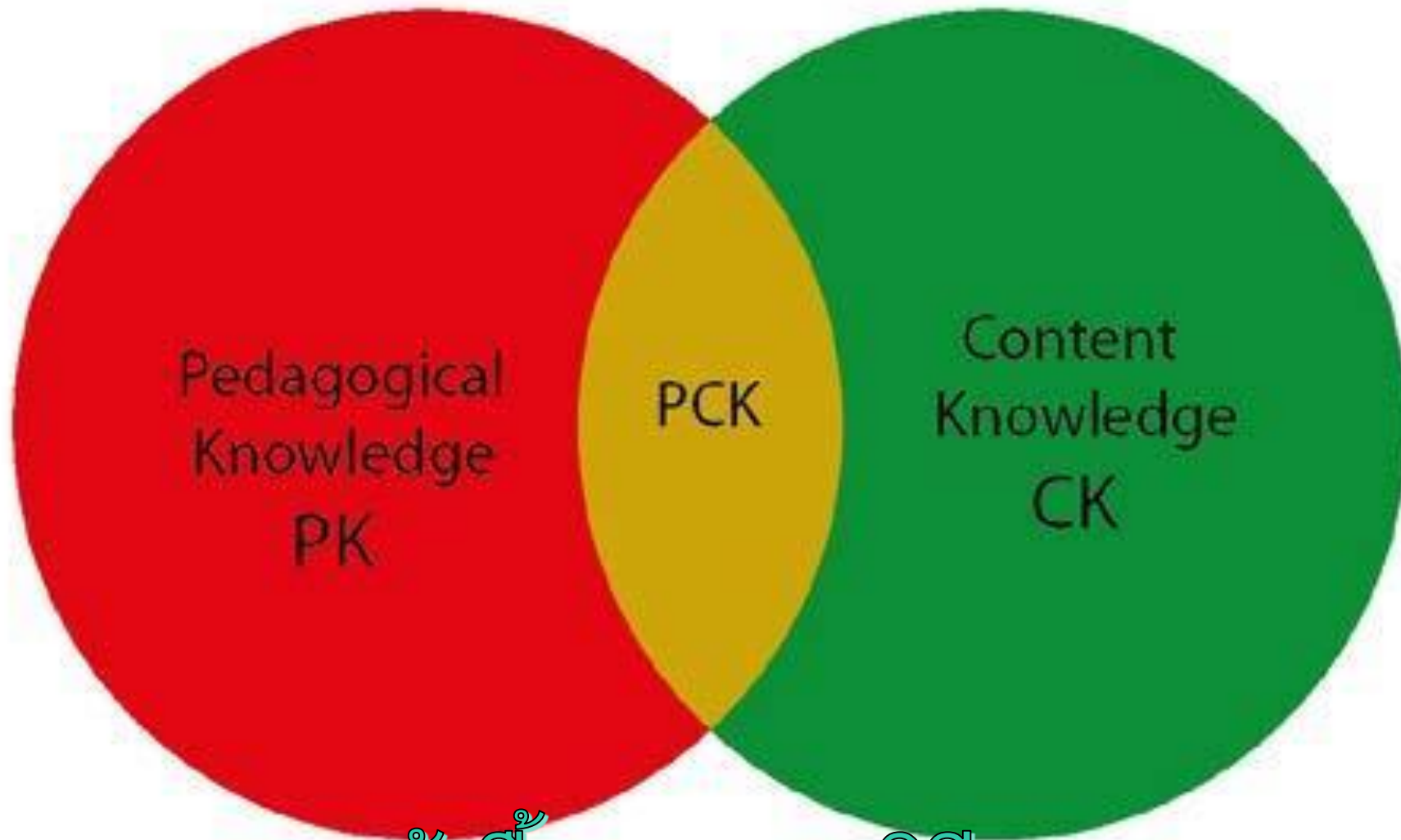
© การจัดการศึกษา **เกี่ยวกับ** สิทธิมนุษยชน

© การจัดการศึกษา **เพื่อ** สิทธิมนุษยชน

© การจัดการศึกษา **ผ่าน** สิทธิมนุษยชน







ความรู้เนื้อหาผสมผสานวิธีสอน  
(Pedagogical Content Knowledge: PCK)





# HUMAN Rights Education

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้  
ที่ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในสถานศึกษา

## การส่งเสริมสิทธิมนุษยชนศึกษาในสถานศึกษา

ความรู้ – ด้าน การเมือง  
เศรษฐกิจ สังคม สิทธิมนุษยชน  
สิ่งแวดล้อม สื่อ – เรียนรู้ผ่าน  
การแสดงความคิดเห็นให้เหตุผล  
รับฟัง ถกเถียง ตั้งคำถาม  
เชื่อมโยง หาทางออก

➤ ทักษะ/คุณค่า – การเคารพ  
ความแตกต่าง แก้ปัญหา  
โดยไม่ใช้ความรุนแรง /  
ความเสมอภาค ความเป็น  
ธรรม

## การส่งเสริมสิทธิมนุษยชนศึกษาในสถานศึกษา

- ส่งเสริมกิจกรรมที่ให้ **ผู้เรียนได้เรียนรู้ประเด็นปัญหาทางสังคม ฝึกแก้ปัญหาจากสถานการณ์จริง** ในทุกระดับ
- ส่งเสริมกิจกรรม เช่น **การโต้วาที(debate)**
- ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดข้อปฏิบัติ กฎระเบียบและกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน
- สร้าง **ความสัมพันธ์แนวระนาบ** ระหว่างผู้บริหาร ครู บุคลากร และนักเรียน

ครูมีบทบาทหน้าที่สำคัญ

ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ และ

สมรรถนะที่จำเป็น

ต่อการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบันและอนาคต





Thank You

